

Aan Provinciale Staten
t.b.v statencommissie WMM

Datum :
Uw Kenmerk : 2007WMM33
Ons kenmerk :
Contactpersoon : Hans Mankor
E-mail : Hans.mankor@provincie-utrecht.nl
Doorkiesnr. : 3457

Onderwerp: Vaststelling ontwerp Grondwaterplan 2008-2013

In het kader van de informatievoorziening treft u hierbij de betreffende stukken aan.

Aanleiding

Voor ligt het ontwerp-Grondwaterplan 2008-2013. Het plan beschrijft het beleid op het gebied van grondwaterkwantiteit en -kwaliteit en welke acties de komende jaren worden uitgevoerd. Het Grondwaterplan vormt een uitwerking en aanvulling op het strategische beleid van het *Waterhuishoudingsplan 2005-2010* en het *Provinciaal Milieubeleidsplan 2004 -2008*. Tevens vormt het Grondwaterplan een actualisering van de beleidsplannen *Zuiver drinkwater uit de grond – Uitwerkingsplan PMP 2001 -2008* en het *Beheerplan Grondwaterkwantiteit (1996)*. Deze laatste twee plannen komen bij vaststelling van het Grondwaterplan te vervallen.

Voor het Grondwaterplan is een plan-mer uitgevoerd. Deze moet ook worden vastgesteld door GS en is onderhevig aan inspraak. De conclusie van het plan-mer is dat over het algemeen het Grondwaterplan voldoende waarborgen biedt om nadelige gevolgen voor het milieu te voorkomen. De aandachtspunten die volgen uit de plan-mer worden verwerkt in het definitieve Grondwaterplan.

Het Grondwaterplan bevat geactualiseerd en nieuw beleid. Het plan bestaat uit twee delen. Deel I bevat de hoofdlijnen van het beleid. Deel II bevat de uitwerking van en toelichting op het beleid.

Procedure

GS hebben het ontwerp Grondwaterplan op 24 april 2007 vastgesteld en vrijgegeven voor inspraak. Na de inspraak moet PS het plan uiteindelijk vaststellen. Ter voorbereiding daarop wordt het plan in de commissie gebracht zodat het kan worden toegelicht en worden eventuele opmerkingen geïnventariseerd.

inspraakperiode	28/5 tot 6/7
GS	9/10
Cie WMM	12/11
vaststelling door PS	19/12

Bijlagen

- Ontwerp Grondwaterplan 2007-2013 (deel I, deel II en de plan mer)
- Toelichting

Gedeputeerde Staten van Utrecht,
De voorzitter, mr B. Staal
De secretaris, drs. H.H. Sietsma

Toelichting Vaststelling ontwerp Grondwaterplan 2008-2013

t.b.v. cie-WMM 7 mei 2007

Wettelijke grondslag

De wettelijke grondslag van het Grondwaterplan ligt verankerd in:

- Wet op de waterhuishouding (Wwh; in toekomst Waterwet);
- GrondWaterwet (Gww; in toekomst Waterwet)
- Wet milieubeheer (Wm)

De provinciale taken en bevoegdheden op het gebied van grondwater zijn de volgende:

- Wij formuleren beleid ten aanzien van het grondwaterbeheer in de provincie (Wwh, Wm)
- Wij zijn verantwoordelijk voor vergunningverlening voor grondwateronttrekkingen (Gww).
- Waar nodig stellen wij regels ter bescherming van de grondwaterkwaliteit in het algemeen en specifiek voor drinkwaterwinning waartoe wij beschermingszones kunnen instellen in de PMV (Wm).
- Vanuit de Wet ruimtelijke ordening hebben wij een specifieke rol in het toekennen van functies (Streekplan), hierbij kan ook rekening gehouden worden met het grondwater.
- In het proces van de Watertoets adviseren wij over grondwateraspecten in ruimtelijke plannen (Wro).

Voor het Grondwaterplan is een plan-mer uitgevoerd. De mer-plicht geldt voor het Grondwaterplan omdat dit plan kaderstellend is voor de afgifte van GrondWaterwetvergunningen (als bedoeld in de GrondWaterwet) die betrekking hebben op de winning van meer dan 1,5 miljoen m³ per jaar.

Beoogd effect

Het Grondwaterplan beschrijft hoe we de beschikbare voorraad zoet grondwater beheren en hoe we de doelen willen bereiken. Zowel de hoofdlijnen van ons grondwaterbeleid (in deel I) als de uitwerking van die hoofdlijnen op operationeel niveau (in deel II) worden beschreven in het plan. Wij geven aan wat de provincie tot 2013 uitvoert op het gebied van grondwater en wat we van anderen verwachten.

Het Grondwaterplan integreert bovendien het beleid voor grondwateronttrekkingen en de grondwaterbescherming en geeft hiermee een eerste invulling aan de Europese Kaderrichtlijn Water.

Argumenten

Grondwater is niet zichtbaar, maar dient veel belangen. Voor de bereiding van drinkwater is schoon grondwater nodig. Veel waardevolle natuur is afhankelijk van de stand van het grondwater en van de kwaliteit van opkwellend grondwater. Ook landbouw en bebouwing stellen eisen aan de grondwaterstand. Grondwater wordt bovendien opgepompt om bouwwerkzaamheden mogelijk te maken, of om te gebruiken als proceswater of voor beregening. Relatief nieuwe ontwikkelingen als ondergrondse opslag van energie maken ook steeds intensiever gebruik van grondwater. Het gebruik van grondwater vormt soms ook een bedreiging van andere belangen, doordat de stand of de kwaliteit van het grondwater beïnvloed wordt.

Het plan speelt in op recente ontwikkelingen als veranderende wetgeving, Europese richtlijnen (Kaderrichtlijn Water, Grondwaterrichtlijn, Natura 2000), de nieuwe aanpak van verdrogingsbestrijding (TOP-gebieden) en het toenemend gebruik van de ondergrond voor winning van energie.

Kanttekeningen

Het grondwaterbeheer is niet geheel in handen van de provincie. Gemeenten zijn wat betreft de grondwaterbescherming in een aantal gevallen bevoegd gezag. Bij de invoering van de nieuwe Waterwet worden de waterschappen bevoegd gezag voor delen van de vergunningverlening voor onttrekkingen. Dit maakt samenwerking en coördinatie in het grondwaterbeheer van groot belang.

De Waterwetgeving is nog beweging, mede als gevolg van de implementatie van de Europese Kaderrichtlijn Water. De nieuwe Waterwet wordt in 2009 van kracht. Bijbehorende AMVB's zijn in ontwikkeling. Het is mogelijk dat het provinciaal grondwaterbeleid of regelgeving hierdoor op onderdelen iets aangepast moet worden.

Eind 2009 worden de stroomgebiedbeheersplannen vastgesteld. Het Grondwaterplan zal daarna mogelijk op onderdelen worden geactualiseerd. Dit zal vooral betrekking hebben op de te formuleren maatregelen.

Verschillen met huidig beleid

Het Grondwaterplan geeft een integraal overzicht van al het beleid op het gebied van grondwater. Tot nog toe stond dit beleid verspreid in diverse plannen (een plan voor het onttrekkingenbeleid, een plan voor

grondwaterbescherming en een aantal beleidsnotities). Er zijn in het plan 24 strategische beleidslijnen geformuleerd. Deze zijn te vinden in de bijlage bij dit A-stuk.

Enkele in het oog springende gevolgen van het grondwaterplan, vanuit het perspectief van belangen, zijn:

- De mogelijkheden voor het gebruik van koude-warmte opslag zijn verruimd. Tegelijkertijd wordt er voor gezorgd dat toepassing van KWO en bodenwarmtewisselaars in grondwaterbeschermingsgebieden niet meer mogelijk is. Dit ter bescherming van de grondwaterkwaliteit van de drinkwaterwinningen.
- Na evaluatie van bestaande winningen bestaat de kans dat onttrekkers die negatieve effecten veroorzaken mitigerende maatregelen moeten nemen of dat in het uiterste geval een aantal vergunningen voor onttrekkingen worden ingetrokken (bijv. ten behoeve van Natura2000-gebieden). Uiteraard na zorgvuldige afweging.
- De doelen voor Natura-2000 gebieden worden in 2007 vastgesteld. Vervolgens bezien wij of het noodzakelijk is om beschermingszones in te stellen om deze doelen te kunnen realiseren. Dit zou rondom deze gebieden kunnen leiden tot gebruiksbeperkingen bijv. ten aanzien van onttrekkingen of het gebruik van stoffen.
- Als gevolg van onder meer de KRW en Grondwaterrichtlijn, worden de regels voor de beschermingszones rond drinkwaterwinningen aangepast; dit leidt op onderdelen tot een versoepeling van gebruiksbeperkingen in andere gevallen juist tot aanscherping.

Draagvlak

Er heeft een externe klankbordgroep gefunctioneerd met daarin waterschappen, waterleidingbedrijven, gemeenten, buurprovincies, natuur- en milieuorganisaties, land- en tuinbouworganisaties en relevante maatschappelijke organisaties. De externe klankbordgroep heeft input geleverd voor en ondersteunt de inhoud van het plan.

Realisatie

In het Grondwaterplan is een indicatief actieprogramma weergegeven (deel I, bijlage A). In deel II zijn de acties uitgewerkt in activiteiten met toelichtingen. Jaarlijks maken wij een (voortschrijdend) uitvoeringsprogramma, gebaseerd op acties die in het plan zijn genoemd. De financiering hiervan vindt plaats via de reguliere begrotingscyclus.

Overzicht van de beleidslijnen uit het grondwaterplan

De beleidslijnen uit het Grondwaterplan zijn hieronder achter elkaar gezet. De nummers achter iedere beleidslijn verwijzen naar het paginanummer in deel I. In de tabel zijn de beleidslijnen die nieuw of aangescherpt zijn ten opzichte van het vorige plan cursief aangegeven.

De beleidslijnen uit het Grondwaterplan zijn hieronder achter elkaar gezet. Het cijfer achteraan verwijst naar het nummer van de bladzijde waar de beleidslijn is te vinden. De cursieve beleidslijnen geven aan dat een beleidslijn nieuw is of aangepast ten opzichte van het beleid van de vorige plannen.

Algemeen

Beleidslijn 1: *De strategische doelstelling van het Grondwaterplan is: de hoeveelheid en kwaliteit van het grondwater is geschikt voor duurzaam gebruik door mens en natuur. Informatie daarover is zodanig inzichtelijk dat de samenleving daarmee rekening kan houden en het provinciaal bestuur daaraan sturing kan geven. Dit alles onder de randvoorwaarden van de Kaderrichtlijn Water en de Grondwaterrichtlijn (pag. 17).*

Beleidslijn 2: Wij zijn terughoudend in het aanwijzen van gebieden met een bijzonder grondwaterbeleid en/of -regelgeving als daar geen duidelijke noodzaak toe is (pag. 17).

Beleidslijn 3: De hoeveelheid en kwaliteit van het grondwater in de beschermd gebieden voldoen in 2015 aan de doelen van de KRW, de Grondwaterrichtlijn en aan andere communautaire wetgeving (pag. 18).

Grondwateronttrekkingen

Beleidslijn 4: Wij reguleren grondwateronttrekkingen zodanig dat er een doelmatige verdeling van de beschikbare grondwaterhoeveelheid is en beperken zoveel mogelijk de negatieve effecten op andere belangen door het onttrekken van grondwater (pag. 18).

Beleidslijn 5: Wij beoordelen vergunningaanvragen voor het onttrekken van grondwater op de effecten op het grondwater en daarvan afhankelijke belangen. Wij hanteren geen regionale onttrekkingsplafonds (pag. 18).

- Beleidslijn 6: *Wij hanteren een indeling van de grondwateronttrekkingen in winningen voor hoogwaardig, middelwaardig en laagwaardig gebruik. Criteria zijn de vereiste kwaliteit van het te onttrekken water en de vraag of er een openbaar belang wordt gediend. Naarmate het gebruiksdoel een hogere kwaliteit vereist en/of een openbaar doel dient, kennen wij er een groter belang aan toe (pag. 19).*
- Beleidslijn 7: *Wij beperken laagwaardige gebruik van grondwater door via het vergunningenbeleid aan te sturen op inzet van alternatieven voor dit gebruik (pag. 19).*
- Beleidslijn 8: *Als het verlenen van een onttrekkingsvergunning voor hoogwaardig gebruik wordt gehinderd door een bestaande onttrekking met een laagwaardiger gebruik, overwegen wij de vergunning voor het laagwaardiger gebruik in te trekken (pag. 19).*
- Beleidslijn 9: Vergunningaanvragen en procedures voor intrekking van vergunningen, worden beoordeeld aan de hand van specifieke toetsingskaders en criteria voor het vergunningenbeleid (pag. 20).

Grondwaterbescherming

- Beleidslijn 10: *Wij zijn terughoudend om beschermingszones in te stellen ter bescherming van de grondwaterkwaliteit voor bedrijfsmatige consumptieve winningen (pag. 21).*
- Beleidslijn 11: *Wij zijn terughoudend om beschermingszones in te stellen ter bescherming van de grondwaterkwaliteit van natuurgebieden (pag. 22).*
- Beleidslijn 12: De mate van regelgeving t.a.v. activiteiten binnen de grondwaterbeschermingszones (drinkwater) stemmen wij af op de kwetsbaarheid van de specifieke locatie (pag. 23).
- Beleidslijn 13: De kwaliteit van het ruwwater van de onttrekkingen voor de drinkwatervoorziening moet ten minste op het niveau blijven van 2004 (pag. 24).

Energiewinning uit de bodem

- Beleidslijn 14: *Wij stimuleren de toepassing van KWO en beperken daarbij de risico's van KWO voor de grondwaterkwaliteit (pag. 24).*
- Beleidslijn 15: *Toepassing van bodemwarmtewisselaars sluiten wij uit in de grondwaterbeschermingsgebieden en in de boringsvrije zones (pag. 24).*

Drinkwatervoorziening

- Beleidslijn 16: *Wij vinden grondwater bij uitstek geschikt als bron voor de openbare drinkwatervoorziening. Onttrekken van grondwater voor dit doel beschouwen wij als hoogwaardig gebruik van grondwater, dat toegestaan wordt mits er geen onaantoonbare aantasting van andere belangen optreedt (pag. 25).*
- Beleidslijn 17: *Wij wijzen geen reserveringsgebieden voor toekomstige drinkwaterwinningen aan (pag. 25).*
- Beleidslijn 18: *Het inzetten van onttrekkingen voor menselijke consumptie om grondwateroverlast in stedelijk gebied te bestrijden achten wij ongewenst. Wij zien geen problemen voor andere winningen in combinatie met bestrijding van grondwateroverlast (pag. 25).*
- Beleidslijn 19: *Indien de kwaliteit van het gewonnen water bedreigd wordt bij bedrijfsmatige winningen voor menselijke consumptie, is het staken van de winning en overstappen op andere waterbronnen een alternatief dat nadrukkelijk in overweging genomen moet worden en dat in het uiterste geval via het intrekken van vergunningen afgedwongen kan worden (pag. 25).*

Uitvoering

- Beleidslijn 20: We organiseren in milieubeschermingsgebieden gebiedsgerichte handhaving en zullen er regelmatig over rapporteren (pag. 26).
- Beleidslijn 21: Om een adequaat beschermingsniveau in de milieubeschermingsgebieden te bewerkstelligen werken we nauw samen met de gemeenten (pag. 26).

- Beleidslijn 22: *Als ondergronds- of bovengronds ruimtegebruik tot problemen leidt waar functies via het grondwatersysteem onevenredige schade van ondervinden, overwegen we om instrumenten in te zetten op grond van de nieuwe Wro, de Waterwet en de Wet milieubeheer, zoals door algemeen verbindende voorschriften (pag. 26).*
- Beleidslijn 23: *Wij organiseren de samenwerking met relevante organisaties om in de planperiode doelen uit het grondwaterplan te halen. Wij vormen daartoe o.a., uiterlijk in 2010, de begeleidingsgroep grondwaterbescherming om tot een brede grondwaterbegeleidingsgroep (pag. 27).*
- Beleidslijn 24: *Wij maken een meerjarig (voortschrijdend) uitvoeringsprogramma grondwater waarin zowel kwaliteit als kwantiteit is opgenomen (pag. 27).*